This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google books

https://books.google.com

Digitized by Google

3453

BIBLIOTHECA RHACVSINA

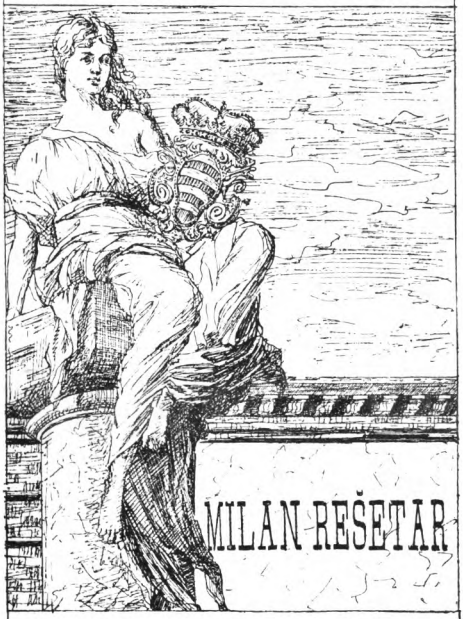

MILAN REŠETAR

Nr. 660. Sign. Ø.100.

SLOVANSKÁ KNIHOVNA

DVI BOGOGLIUBNE POFALE

I.

NA CAST NAVIſTEGNA PRIBLAXENE DIV. MARIE.

II.

NA SLAVU S. PATRIARKE JOZIPA GNEZINA ZARUCNIKA S' NADOMETKOM

UZBUGEGNA POKORNOGA UPRAVGLIENA DUſI SVETOGARDNOJ, KOJA USUDISE PRICESTITI U GRIJU SMARTNOMU.

Sve sad parvi put na svitlost dano od Ivana Jozipa Paulovichia Lugichia naugiteglia, Canonika, i Zanamisnika opchienoga Makarskoga, i prikazano zboru prigashnomu

MISNIKAA SLOVINSKI DALMACZIE

Za da sluxechise s'ovim kgnixiczam, moghli budu uzmnoxati u Dalmaczij navlastito, bogogliubstvo prama Prisvetim Zaruçniczima priçistim Marij, i Jozipu, i ganuti na svigegne i pokoru one, kojise svetogardno priçeſtuju.

U DUBROVNIKU 1808.

Po Antunu Martechini

ſ' *Dopusctegnem Starjescinaa.*

Digitized by Google

J 3453

Digitized by Google

Poſtovanomu Gospodinu

D. JAKOVU PERCOVICHIU

DOSTOJNOMU CAPPELLANU DUVAGNSKOMU

IVAN JOZIP PAULOVICH LUCICH

Canonik, i Zanamisnik Opchieni Makarski

pozdrav, i zagargliegne u Isukarstu

Gospodinu naſemu.

Primi, moj Priſasni Bratte, ovo svidogan-stvo ogito moje ſasti i gliubavi prama tebi. Tebi poglavito upravgliam i poklognam ove kgnixicze, znaduchi dobro, s' kojim goruchim sarczem nastojiſ u tizim miſtima na pripovidagne rigi svete Boxje, i na razpruxegne svakoga duhovnoga dobra megiu karſtjanima iz Duvna. Najpoglavitij sve Dalmacie grad plemeniti nikada i glasoviti bi Duvno joſ puno pria negoje bijo Solin. Proſloje Duvno, nestaloje So-

Digitized by Google

4

lina; a rię Boxja pribiva u vike. Za ukripiti misnięko tvoje sarcze, za da s' jakostju rięi Boxje i Ti isti, i mąji znaczi D. Illia Jurgevich, i D. Jura Dilber, dioniczi pastirstva duhovnoga u Duvnu, moghli sve to visse budete rafirivati kragliestvo Boxje megiu tizim nevirniczima. Tebi navlastito posvechiujem ove knixicze, za da po gnima ganuti budeſ duſe sviju Pravovirni na pravu gliubav Boxju, i na gast, i osobito bogogliubstvo prama Blaxenoj diviczi Marii, i svetomu zarugniku Jozipu, tako budi.

NA.

NA BLAGDAN PRISLAVNOGA NAVIŠTEGNA PRIBLAXENE

DIVICZE MARIE.

RAZGOVOR.

„Evo Sluxbenicza Gospodgna.... "Luca 5. na pog. 1.

Bogh svemoguchi vazda i u vik na oholost marzechi, vazda i u vik gliubechi poniznost, kako s'mišniczom svojom ništa više nije ponizio od oholosti, tako s'desniczom boxanstvenom ništa više nije uzvisio od poniznosti. Takoje dojsto Slišaoczi; jer po svidoçanstvu Pisma svetoga, što uzgornija bi oholost, a pridubglia poniznost, to xešchie oholost bi satarena, a poniznost milosardnije uzvišena. Za potvargegne ove istine zadostaje da pogledate Lucifera sad s'pritamnim dimom oholosti gdise uzdixe varhu zvizdaa nebeski; a sadga vidite na naçin pritexkoga kamena surena i propadnuta u prinajdubgliu jamu paklenu; zadostaje da pogledate Faraune, Nabukodonozore, Arfaxade, Salmanasare, Balthašare, Antioke, Saule, Amane, Vašti, i Jezabele napuhane sad letiti u svakoj ponosnosti i oholij; a sadji vidite vratati starmoglav poruxene, svarxene, podušene, izvišane, i pobivene. Gdi s'drughe strane oh koliko visoko uzvišeni vazda bišepo-

poniziſe! Zato David od pastira bi uzdighnut za kraglia: zato Mardokeo od vratara stupl za vitnika: zato Judita od udovicze izage slavodobitnicza: zato Eſtet od siromaſicze bi odabrana çestita kraglicza. Ali kuda zaodim? kuda dubglie ponixegne iſtem? kojeli slavnije uzviſegne zamisliti mogu od ovoga, koje Otajstvo danaſgnie prid oçi svakomu karſchianinu postavglia? Ti o Divicze prisveta, ti rukodilo najplemenitije boxanstvene desnicze, ti na danaſgni dan odabrana za chier prisrichnu Otcza nebeskoga, ti za majku priçistu Sina Boxiega, ti za pripogliubglienu zaruçniczu Duha svetoga, darovi svi najvechiega Boxiega svemogujstva, toneſ u dubinu najizvarsitije poniznosti, i sluxbeniczomse nazivaſ u isti ças kadasi kraglicza sviju nebesaa, i prava Bogorodicza. I kako Slisaoczi, poniznost ove prizamirita Divicze prislavne slavu davſi svemu Trojstvu prisvetomu, bi oni prisnaxni rudotegh, koji s' visinaa nebeski iz krila Otçeva snimi u priçistu gnezinu utrobu upuchiena s' çudom sve naravi istoga Sina Boxiega; tako duxnu moju, i sve katoliçanske Czarque svete harnost prama istoj uzbugiva, da u dan za Diviczu slavnu prisrichni, za vas narod gliudski priçestiti iskaxem, koliko slabost moja meni dopusti, veliçanstvo, na koje ona po pridubokomu ponixenstvu svomu slavodobitno danas jest doparla. Radi toga u kratko sva sabiruchi, nahodim, i to po nauku Angeoskoga Nauçiteglia, da ni isti Bogh na vechie veliçanstvo uzvisiti nemore priblaxenu Diviczu Mariu, negoje na danaſgni dan uzvisi, odabiruchije za Majku Boxiu: ſto sluxit imade za temegl danaſgnega moga govoregna, u kojemu obitam ukazati kolikoje uçinio Otacz, i Sin, i Duh sveti, za da Divicza Maria bude Majka Boxia; po çemu

mu Slisaoczi, razloxito doseghnuti hochiete, da radi ponixenstva pogleda Gospodin, i uzdighnu na privisoko bitje Majke Boxie sluxbeniczu svoju, Diviczu Mariu. Pomgnivi: i zapoçimam.

I. çlanje vire svete, kojinam udigl jos od ditignstva na karschianskomu nauku tumaçise, da premda jednake izvarsnosti Boxanstvene mogujstva, mudrosti, i dobrote nahodese u svakomu, ii u sviem trima sobstvima Trojstva prisvetoga, i to govorechi od dilaa Boxij izvagnski, tojest koji izvarsnosti iznutrene, i pristojne bitju naravi Boxanstvene neticu; nista nemagne mogujstvo osobito prilagase Otczu, kako vrilu, iz kojega svako mogujstvo iztiçe; mudrost podajese poglavito Sinu radi mudrosti priduboke, koju Sin pokaza u dilovagnu odkupgliegna nasega; a dobrota pristojna izgovarase navlastito Duhu svetomu czichia posvechiegna nasega, i pokazagna prama nami osobite pomochi Boxanstvene. Sada utemegliena i istumaçena buduchi istina ova katoliçanska, ostaje s' razloxegnem doistiniti i potvarditi, da Otacz Nebeski svoje mogujstvo, Sin Boxij svoju mudrost, a Duh sveti vlastitu dobrotu jest uloxio, za da priponizna Divicza stupi na bitje privisoko Materinstva Boxiega, onoga materinstva, koje po govoregnu S. Anselma nadhodi svu visinu, koja posli Boga rechi, ili zamisliti moglabise. I od mogujstva zapoçimajuchi, najparvi zrak svemogujstva Boxiega, koji granuvsi, zeniczu oka gliuskoga obsinuti moxe i priuzeti, ja nahodim, Slisaoczi, çudnovato satvoregne ovoga zemaglskoga okolisa, koji desnicza primoguchia Otcza nebeskoga vadechi sa svim stvorom od nista, zato uçini da bude toliko sredno, koliko raskosno sto pria nije bilo, jer Mariu na bitje Materinstva Boxiega uznitl jurve biase u vichiu Trojstva pri-

svetoga odregeno, radi koje, po svidoçanstvu mu-
denoga Bernarda, 'vas svit bi uçignen. Hochin-
teli viditi, daje ovo istina? Poslusajte pomgnivo:

Mogujstvo Otcza nebeskoga stvara suncze; aliga stvara jer znadiaſe da s' sunczem Maria oblaçitise imadiaſe: stvara misecz; aliga stvara jer dosixaſe da srebarni gnegovi zraczi sluxit imadiaju za podnoxje nogaa Marijni: stvara zvizde; alij stvara za da sjati budu na svoje vrime u okrugh na glavi Marie Czesaricze priuzviſene: kiti zemgliu s' cedrim, s' cipreſim, s' maslinam, s' palmam, i s' granatim javorovima; alije kiti, jer privigiaſe, da jedan dan zlamenovati imadiaju, niki çistochiu tila gnezina, niki visinu duha, niki sardcze milosardno, niki slavu gnezinu, i slavodobitje, niki mogujstvo gnezina utoçiſta i obrane: mogujstvo çini ploditi vode; ali za prilikovati obilnost milostij i darova, s' kojim napugnena stupit na svit, i na svitu pribivati imadiaſe Divicza prislavna: mogujstvo izvodi iz zemglie svaku varstu xivinaa; ali za u razlikim gniovim varstima pokazati razlike varste griſnikaa svigeni, i spaseni po utoçiſtu doſasne posriditeglicze Marie: mogujstvo u jednu riç sve ſto lipſijega i prikladnijega na svitu ili satvori, ili uçini; to sve radi doſasne Majke Boxie poglavito i osobito satvori i uçini; kako uçi malo prizispomenuti S. Bernardo. Dobro dakle svi skupa Tumaçitegli Pisma svetoga prilagaju kako izaſaſte iz ustii priçudnovate Majke Boxie, one riçi Mudroga na poglavju 8: „Kada miraſe temeglie zemglie, s' gnim bija svaka uregiujuchi.“ Ali progimo malo naprid.

Zatajatise nemore brez prikora od najpoganijega nevirstva, da mogujstvo desnicze Otcza nebeskoga osobito pokazalose jest i s' jednom Sarom, koja od 90. godinaa zaçe Iſaka; i s' jednim Aaronom,

nom, u kojega ruczi suva ſiba proczvate; i s' jednim kamenom u pustigni Sin, koji udaren od Mojsija, priobilate vode iz sebe pusti; i s' jednom kupinom, koja vigena bi od Mojsija sva raspaglie-na brez nimalo izgoriti; i s' jednom vodom od Mare u pustigni Súr, koje gorçilo s' malo darva bi oslageno; i s' jednom guozdenom sikirom, koja utopgliena kod Jordana, popliva na zapovid Eliſea Proroka; i s' jednim morem czarglienim, koje po sridi prisuſi, dokle prige puk Izraelski; i s' jednom rikom Jordanskom, koja uzbi svoje vode, dokle prige isti puk, i korabglia; i s' jednim Nebom, koje iz vedrine svoje daxdi manu u pustoſi; i s' jednom donapokon vodom, kojase prominu u vino priplemenito na piru kane Galilejske. Sva ova, i tolika druga dila Boxiega svemogujstva, velika istinito i çudnovata biſe, i snagu sve naravi nadagioſe: ali akose prilikuju s' onim ſto mogujstvo Otcza nebeskoga uçini za uzdighnuti Mariu na bitje privisoko Majke Boxie, udigl svu çudnovatost gube, po svidoçanstvu Jeremie Proroka, koji ovako govori: „Satvori Go-„spodin stvar novu varhu zemglie: xena obujme „çovika.“ I dojsto ſto çudnovatije ikad biti more, nego da zvizda zaçme suncze, da chier zaçme otcza, da stvoregne zaçme Stvoriteglia? Dovle, Sliſaoczi, dopri mogujstvo desnicze Otcza nebeskoga, da Divicza prislavna uzdighnuta na bitje toliko visoko, dostighnu po pravomu Materinstvu zaçeti i poroditi istoga Boga upuchienoga, ſtoje çudo svi çudesaa, i dilo najvechiega Boxanstvenoga svemogujstva. Hochieteli viditi daje ovo istina? Evo razlogh koji prinosi S. Bernardin, govorechi, da tribovaſe, za da Divicza prisveta zaçme i porodi Boga, izjednaçitije na niki naçin s' Boxanstvom: dakle slidi, da sve najvechie svo-

je

je mogujstvo uloxi Otacz nebeski uzdixuchi Diviczu istu prislavnu na bitje privisoko Materinstva Boxiega. Sto joſ od viſe potvargiva Serafinski nauçitegl S. Bonaventura, koji govori, da mogujstvo Boxie more i suncze svitlije od ovoga satvoriti, i nebo prikladnije nakititi, i móre bogatije uçiniti, i svit vas u svojoj prostorini raſiriti, u lipoti sve to viſe ureſiti; ali sa svim svemogujstvom vechiu od Marie radi Materinstva Boxiega stvoriti po niſto nemore.

Za joſ boglie, i koliko razumu od vire svete prosvitglienu jest dopuſteno, bistrije doseghnuti svemogujstvo uloxeno od Otcza nebeskoga za da Maria stupi na dostojanstvo Materinstva Boxiega, samnom zajedno, Sliſaoczi, uzdighnitese varhu svi svarii stvoreni; i pokrivſi mlohavost svisti naſe s' krilom dvojstrukim Serafinskim, tojest od zaçugegna, i çasti, razmiſgliajuchi ponizno ulizite u skroviſte Boxanstvenoga porogegna; i do svarhe nauçiti hochiete, da s' mogujstvom svojim Otacz nebeski uzdixuchi Mariu na bitje Materinstva Boxiega, sebi istomu, kako rekosmo malo viſe, na niki naçin iziednaçi Mariu. Kaxenam vira sveta, dase dva porogegna nahode Sina Boxiega: jednose zove i jest porogegne vikoviçgne Sina Boxiega u krilu Otcza nebeskoga, a drugoje porogegne vrimenito Sina Boxiega u krilu i utrobi Divicze prislavne Marie. Sada, Sina kojega Otacz od vika brez matere poragia, onoga istoga vrimenito Maria poragia brez Otcza: Sina kojega Otacz s' Boxanstvenim svojim poznagnem od vika poragia brez osquargnegna, onoga istoga ova priçista Divicza vrimenito poragia brez ijednoga osquargnegna, i putmu podaje od diviçanske svoje karvi. Poradi çesa ako Sin Boxij rogeni od vika, jest Sin sama Otcza; isti Sin Boxij upu-

Digitized by Google

upuchieni, i vrimenito rogeni, jest Sin same Divicze: ako Otacz od vika jest Otacz, jer od vika samsebe razgledajuchi, priliku sebi jednaku i bistvenu poragia, tojest Sina; Maria od vika jest Mater Isukarstova Sina Boxiega upuchienoga, jer od vika odregena za Mater Boxiu, u napugnegnu vrimena Sina Boxiega s' kipom Boxanstvenim upuchiena, i çudnovato s' Boxanstvom u çoviçanstvu sjedignena porodi: Isukarst Sin naravski Otcza nebeskoga, istije i sin naravski Divicze Marie; i tako Isukarst pravi Bogh i çovik, po svemogujstvu Otcza Nebeskoga pravi ostade i jedan sami Bogh, i jedan sami çovik, i jedan sami Sin Otcza nebeskoga, i Divicze Marie. Oh otajstva pridubokoga! oh moguistva priçudnovatoga Otcza nebeskoga! oh visine dostojanstva i veliçanstva Materinstva Boxiega!

II. Ali kako svaki zemaglski rukotvoraz ſtogod çini, to po zanatu svomu çini; tako nebeski Otacz primoguchi ſtogod diluje izvan sebe, to sve po mudrosti Sina svoga diluje: i tako ako mogujstvo Otcza stvoriteglia sjaje nami po mudrosti Sina odkupiteglia, tribuje rechi, da nesamo Otacz svoje mogujstvo, dali joſte i Sin svoju boxanstvenu mudrost jest uloxio za uzvisiti priponiznu Mariu na privisoko bitje Materinstva Boxiega, ſtomi ostaje ukazativam. Stijese u kgniga Mudroga na poglavju devetomu, da „Mudrost sazida sebi kuchiu“: Koje riçi zlamenito tumaçechi primudri A Lapide, i naslognajuchise na nauke sveti Otaczaa, razmiſglia, da mudrost jest Sin Boxii, koji za imati boxanstveno, i sebi pristojno pribivaliſte na zemgli, sazida sebi kuchiu, tojest satvori Diviczu prislavnu, i odabra za svoje pribivaliſte utrobu priçistu gnezinu, nadarivſije s' prisnaxnim svojim kripostima prilikovanim u sedam ſtupaa imenova-

Digitized by Google

[illegible] svetomu na poglavju istomu. Kojesu [illegible], i koliko razliçite, i neizbrojene ove kripo[illegible], s' kojim bi nareſena u svomu zaçechiu priçi[illegible]omu Divicza Maria, ostavgliam Sliſaoczi, daji razumite iskazane u koji dijo od bogogliubnoga, i priçasnoga pisaorza Frane Suareza. Ovde sada drugo neiſtem, nego da s'pomgnivim nastojagnem napridujete zdruxiti moja razmiſgliagna, kojachievam ukazati, da Sin Boxij uloxi svoju mudrost za da Divicza priçestita izage prislavna Majka Boxia. Da mudrost priduboku svoju pokazao jest Sin Boxij u odkupgliegnu naſemu, reçenoje ſtogod u poçetku ovoga govoregna. U çemu paka staloje sve çoviçansko odkupgliegne, skupno uçe Bogoslovczi; dase jest uzdarxalo parvo u dilu nauçiteglia, s' kojim Sin Boxij odkupiti imadiaſe po nebeskim svojim nauczima neumigne naſe; drugo u dilu misnika, s' kojim duhovnu smart naſu odkupiti imadiaſe s' xivotom svojim sakramentanim; trechie napokon u svarſegnu karvnoga posvetiliſta na darvu krixa, s' kojim po tilesnoj vrimenitoj svojoj smarti od vikoviçgnega suxagnstva paklenoga sve nas jest oslobodio.

Istinaje katoliçanska, da mudrost boxanstvena priduboka po svemogujstvu mogaſe na toliko drughi naçinaa odkupgliegne çoviçanskoga naroda ispuniti: ali kako varstan rukotvoracz izvarsnost zanata svoga sve to viſe pokaziva, ſto magne [illegible] stvar, u kojoj po zanatu sjati çini umigne i tançinu pameti svoje; tako mudrost neizmirna Sina Boxiega to vechie oçitovalase jest, ſto prigodnije iznaſlaje naçine za uzvisiti priponiznu sluxbeniczu Mariu na najviſije pristoglie Materinstva Boxiega. U çemu paka osobito pokazalase jest ova mudrost Sina Boxiega, dopustitemi Sliſaoczi, da za slavu Divicze priuzviſene ja u kratko

pro-

Digitized by Google

proczinim ovu mudrost ukazanu u saragnegnu priçistoga Diviçanstva, i u podavagnu plodnoga Materinstva, koje i jedno i drugo po samoj mudrosti Svemoguchiega moguchie bi ujedno sjediniti u priçestitoj Majczi Boxioj. I u tumaçegnu izreçene istine napridujuchi, izvan da nepodnosi pravo bogogliubstvo nizamisliti za jedno jedino trenutje oka osquargnenu u istomu çasu zaçetja priçistoga put, ni duſu Kraglicze nebeske, koja i u tilu, i u duſi sluxiti imadiaſe za jedan xivi i novi Tempao Isukarstu Gospodinu, pravomu Bogu i çoviku; ovomu nadostavite Slijaoczi, da imaduchi Sin Boxij svit odkupiti od grija kako pravi Bogh i çovik, i to po zadovogliegnu, i czini, kako uçi Angeoski Nauçitegl, Bogh buduchi od vika i u vike, çovik na vrime biti nebi magao, ni po izgledu, ni po misniſtvu, ni smarti krixa çoviçanski narod odkupiti; da po mudrosti svojoj nebude u Diviczi prislavnoj diviçanstvo zajedno s' materinstvom po çudu neizreçenomu sjedinio, i kako pravi Bogh i çovik, brez çoviçje ijedne pomochi od Marie prisvete matere i divicze neosquargnene nebudese porodio. Dakle ſto çini? Iſtom nego na svit stupi ova Cesaricza Angeoska, i na godiſta prige podobna za mochi podati priçistu svoju karv za skladagne priçudnovato tila doſasnoga Odkupiteglia, priprigeje mudrost Sina Boxiega, ganuvſiie da pria zaruçegna s' Jozipom S. najparva zavituje i uzdarxi vazda brez najmagnega osquargnegna Bogu svomu çistochiu duſe i tila vlastitoga; koja vechie nego Angeoska gnezina çistochia podobnuje uçini, po svidocanstvu sveti Otaczaa Jerolima, Zlatousnika, Baſilia, Prudenczia, i Bernarda, da od mudrosti istoga Sina Boxiega uzdidighnuta ostane na bitje privisoko Matere prave Boxie i Divicze vazda priçiste

çu-

[illegible]novato ovo i verhunaravsko sjedignegna Ma[illegible] Boxiega i Diviçanstva priçistoga u pri[illegible] Kragliczi nebeskoj u razliçitim joste pri[illegible] hotijuchi mudrost boxanstvena svitu pokazati, i toliko vikovaa pria porogegna gnezina proslaviti u Vismu svetomu; sadje Mojsij ukaziva u priliczi razpagliene kupine, koja gorase, alise nesaxigase; sad u priliczi one çudnovate grane, koja brez xilaa, brez ploda, i brez soka proczuate; sad u priliczi suda zemglie, puna nerasutne mane nebeske; sad Gedeonu u priliczi vune, ili same na srid guvna suve, ili ovlaxene, ali same, od rose nebeske: sadje Danielu ukaziva pod obliçjem jedne visoke planine, od koje brez çoviçje ruke odczipgliujese stinçicza, koja smarska svu vlast kragliaa zemaglski: sadje ukaziva Ezekielu pod obliçjem vrataa istoçni Svetista, koja vazda zatvorena svima umarlim, samu Bogu Izraelskomu sluxise za prochi, ali brez nimalo otvoritise: sadje objavgliva proroku Isaij kako suvu zemgliu, koja neragena usplodi bus priczigneni; sad kako kamen pustosi, od kojega izhodi Iagnacz, Gospodar sve zemglie; sadje napokon 797: godinaa pria porogegna Isukarstova naziva i prorokuje bistro materom i diviczom; govorechi: „Evochie Divicza za„çeti i poroditi Sina". Ovako bi po upravi mudrosti Sina Boxiega od Materinstva i Diviçanstva zajedno sjedignena u Marij prislavnoj pria prorokovano; i ovakose, Slisaoczi, na svoje vrime sve dogodi: jer istom nego mudrost Sina Boxiega, na naçin drugoga Mojsia, pripravi u Diviczi prislavnoj sebi dostojno pribivaliste, za da prikladno prime u se korabgliu svetu Boxanstva gnegova, i danasgni dan po nas çestito svanuse, [illegible] leti od visinaa gori nebeski Arkangeo S. Gabriel, srichni glas nosechi upuchiegna Sina Boxiega,

koji

koji çim u priliczi vidglivoj pristala mladichia poklisarstva svoga dilo s' prislavnom Diviczom Mariom ispugnaſe, nevigenim naçinom megiuto na vratii sarcza gnezina staſe kuzajuchi Sin Boxij, i çekajuchi damu otvori, slobodnu svoju vogliu podlagajuchi odluçegnu nebeskomu; i çeznuchi za viditije uzviſenu na bitje privisoko materinstva Boxiega, slatko vapiaſe s' onim primedenim riçima zaruçnika zlamenitoga, govorechi: „Otvorimi, „sestro moja, otvorimi priateglicze moja, golu„bicze moja, neosquargnena moja". Otvori, otvori, viti sarcze, hotignu usta, krilo utrobe tvoje priçiste Bogu tvomu. Na koja gliubezniva ganutja, i s' razloxegnem, i s' obetagnem saçuvagna diviçanstva prighnuta Divicza prislavna, iſtom nego u zanesegnu gliubeznivomu pranu Bogu svomu, i pridubokomu ponixegnu sebe iste izusti one riçi: „Evo sluxbenicza gospodgna, budi meni po riçi tvojoj" iznenada, i u ta ças kako pesli nego Misnik izusti riçi posvechiegna vathu kruva u svetoj Misi, udigl sve bitje kruva promignujese u tilo Isukarstovo; tako Duh sveti udigl od karvi priçiste gnezine diviçanske sklopi, ne malo po malo, kakose diçicza zaçimaju u utrobi svoji materaa, nego czilovito i podpuno tilo Isukarstovo u utrobi Diviçanskoi, udigl xivo, udigl napugneno s' duſom, s' milostju, i s'slavom, udigl çudnovito sjedigneno s' naravju gliudskom, i s' naravju boxanstvenom u kipu boxanstvenomu: od kojega zaçetja Sina Boxiega niſta viſe ositise Divicza prislavna, negose domiſglia jedra priprostita çobanicza, videchi sad sklopglien, a sad proczvaten czvitak mirisni na livadi, proczuatena zapoznajuchiga, brez nimalo ositise kada czuate. Odleti, odleti veselo sada na trag, çestite glase nosechi svemu zboru pravedni duſaa, o prisveti Arkarge-

le

[illegible] rosiſe jurve nebesa ozgora, i oblaczi [illegible] pravednoga; razczvalase jurve jest zemglia, i prorestao jest iz sarcza gnezina Spasitegl svisa: ti srichian u poklisarstvu tvomu, zaſto kasniſ? ſto zastajeſ odilitise od Divicze i Majke Boxie prisvete? I premda, Sliſaoczi, za riçima izreçenim od kraglicze nebeske, one nasliduju, koje tumaçe, da „odilise od gne Angeo“; niſta nemagne po svidoçanstvu primudroga A Lapide, i po objavgliegnu uçignenu od iste Divicze, nañodim, da isti Arkangeo nijese udigl od gne odilio posli zaçetja Sina Boxiega, dali zaçugen uzdarxaose za czilii devet urii, poklone çinechi upuchienomu Sinu Boxiemu, i çudechise u razmiſgliagnu toliko dubokoga Otajstva. Na izgled S. Gabriela isto i ja xelim da i vi Sliſaoczi, bogogliubno uçinite, zabavgliajuchise, çim ja malo pridanem, u razmiſgliagnu prigoruchie gliubavi Boxie prama çoviku, u proczignegnu dostojanstva Majke Boxie, i u stanovitu odluçegnu naslidovagna gnezina u svima kripostima, a navlastito u ponixenstvu.

III. Brez velika istinito çuda nijese mogao baviti dosada razum naſ, Sliſaoczi, dosixuchi kako kroz maghlu prinesene razloghe i naçine uzveliçagna prislavne Divicze Marie, koju po svemogujstvu Otcza nebeskoga, i po mudrosti Sina Boxiega razumiste uzviſenu na neizreçeno dostojanstvo Materinstva Boxiega. Ali ako dobrotu promislimo Duha S., koju on uloxi za uzdighnutje Marijno na bitje zamirito Materinstva Boxiega; tada kako priuzeti u svisti naſoj, i zaneseni u razmiſgliagnu veliçanstva priponizne Divicze, zapoznati hochiemo, koliko çoviku umarlomu jest dopuſteno, i nadaregna izvarsita gnezina, i korist svega karſchianluka, kojamu iztiçe iz priobilaloga vrutka

Ma-

Materinstva Boxiega u Div'czi prislavnoj. I od nadaregna zapoçimajuchi, vi vidite, da na razloxegne stupamo od one dobrote, koju Duh S. uloxi za uzvisegne Marijno na Materinstvo Boxie: i kako Bogh dobrotu svoju onda uloxenu pokaziva, kako uçe Bogoslovczi, kada çini da bude, sto nije pria bilo; tako toliko vechia dobrota pokazivase, koliko vechiu snagu ulaga desnicza Boxanstvena, i bitje izvarsitije dostixe rukodilo dobrote gnegove. Ovi temegl dobro ustanovitivsi, pomgnivo poslusajte, Slisaoczi, dokle dopri dobrota Duha S. prama Diviczi prislavnoj, toliko u onomu sto od dobrote steghnut, dilova u istoj Diviczi, koliko u onomu sto ganut od dobrote, uçini u kipu svomu Boxanstvenomu, a za uzvisegne Kraglicze nebeske na Materinstvo Boxie.

129969

I koliko od kipa Divicze prislavne, nespomignem, da Divicza ista prisveta bilaje nadarena josz u utrobi S. Ane svoje matere s' podpunim razborom; nechiu rechi, daje bilo u istoj pogaseno svako plame prighnutja brezrednoga na grih; ostavgliam ponavgliati, dasu sve poxude u istoj podloxne bile hotignu razboritomu: samo priloxiti hochiu, da Duh S. po govoregnu Euangeglia S. prige varhu Divicze iste priçiste, i s' ovakim prisastjem u dusu gnezinu vas izli vrutak svoje Boxanstvene dobrote i milosti u podigliegnu toliki i toliki nadaregnaa, i darovaa, koje ona bi vridna sauzeti. Sto da svaki lasnije razumi, prinosim tumaçegne Ricarda od S. Vitora, koji mudro razmisglia, da Duh S. na tri naçina u milostima i darovim dobrotu svoju dusam virnim podava, tojest u dusu ulijuchi, ili nalijuchi, ili prilijuchi svoje darove i milosti. Onda, Slisaoczi, Duh S. darove i milosti u dusu uliva, kadase iste u dusi nahode, ali tako, da josz i drughim

Digitized by Google

darovima i milostima u duſi mista ostaje: onda priliva, kada duſu napugna s'plodom dragoczinim dobrote svoje, tako da duſa napugnena neuzdarxi, niſta, ſtobi istoj moglo pritechi: onda napokon Duh S. u duſu priliva svoja nadaregna, kadaje tako duſa s'gnima napugnena, da u istim obiluje, i na niki naçin prikomirno plovi. Duſe pravedne na parvi naçin primaju milosti i darove Duha S.; na drughi naçin primaju, koje s'vechim pripravam u pravednosti, i svetigni izvarsitijoj napriduju; na trechi paka naçin Duh S. izli dobrotu darovaa, milostii, i nadaregnaa svoji varhu Divicze prislavne. Sto daje istina, potvargivam s'ovakim razloxegnem. Ako vira sveta uçinas, da u pridubokomu otajstvu upuchiegna Sina Boxiega sjedinivſise Çoviçanstvo Isukarstovo s'Boxanstvom drugoga lipa Trojstva, prisvetoga, sve izvarsnosti i nadaregna tomu sjedignegnu pristona Boxanstvo priobilato podili Çoviçanstvu; ſtose ikad rechi more od Divicze Marie prislavne Majke Boxie? koja kako Majka Boxia bi od Duha S. istinito nadarena s'priobilnom dobrotom darovaa, i milostii podobni i pristojni jednoj pravoj Majcsi Boxioj. Sada reczimo ovako: Maria jest Majka Boxia; dakle po kriposti dobrote Duha S. jest izvarsitija od svi Angelaa, i isti Serafinaa, i Cherubinaa: Maria jest Majka Boxia; dakle po kriposti dobrote Duha S. jest toliko çista, i sveta, da izvan Boga, i upuchienoga Spasiteglia, druga vechia çistochia i svetigna nenahodise: Maria jest Majka Boxia; dakle sve milosti, svi darovi, koji po dobroti Duha S. u svim ostalim Svetim, i Sveticzam nahodese, od Duha S. bise Diviczi Marij Majczi Boxioj izvarsito podana. Pak nechiemo na sva usta ispoviditi, da Duh S. jest pokazao svu najvechiu dobrotu svoju prama kipu

pri-

prislavnomu Divicze ove priçestite, za da tako nadarena dostighne bitje priuzviſeno Materinstva Boxiega?

Ali za da joſ boglie snagu ove dobrote Duha S. prama Diviczi pokazane, doseghnete Sliſaoczi, posluſajte u ſto Duh S. uloxi isti svoj kip Boxanstveni za da Maria bude Majka Boxia. Spomenutoje malo pria po nauku Bogoslovaczaa, dase tada dobrota Boxanstvena najvechia pokaziva, kada najvechiu snagu ulaga za da budę, ſto pria nije bilo. Da Duh S. Boxanstveni svoj kip jest uloxio, u çemu pria nije bijo, i na ta naçin priveliku dobrotu prama Diviczi Marij pokazao, za da ona stupi na Materinstvo Boxie; evo razlogh. U Trojstvu prisvetomu Otacz i Sin nazivajuse od Boghoslovaczaa dva kipa plodna, i to jer Otacz s' razumom svojim Boxanstvenim poznajuchi sve stvari stvorglive, u isto vrime niku izvarsitu gniovu priliku, priliku sebi jednaku u bitju sklapa i ova prilika nazivase Riç, a ova Riç zovese Sin Boxij, kojega Otacz od vika poragia u sve i po sve sebi u naravi prilięna. Çim paka Otacz i Sin s'vogliom Boxanstvenom sve stvari stvorglive, kako dobrota neizmirna, gliube, po dillu takovu svoje voglie izvode Duha S.; i ovde dovarſiva u Boxanstvenoj svojoj naravi Bogh ploditi, tako da Otacz poragia Sina, od Otcza i Sina izhodi Duh S., a od Duha S. nitse ſto poragia, ni izhodi, i zato Duh S. govorise, da u kipu svomu neplodi. Ali nú velięine dobrote Duha S. prama Diviczi Marij! Ovi Duh S., Sliſaoczi, za da Maria bude Majka Boxia, znateli u ſto ulaga Boxanstveni svoj kip? od neplodna koji biaſe u naravi Boxanstvenoj, s' çudom sve naravi stvorene ęciniſe plodan u utrobi priçistoj Divicze prislavne, sklapajuchi Duh S. isti s'kripostju Boxanstvenom svo-

Digitized by Google

jom od priçiste karvi Divicze Marie tilo çoviçansko Sinu Boxiemu, i u dvi naravi jedan sam kip sjedinivſi, Isukarsta, u koliko bi çovik, za Sina imade, koji upuchien istinito rechise more Sin Duha S., jer ſto u utrobi priçiste Divicze Marie rodilose jest, od Duha S. jest. I evo istumaçeno, Sliſaoczi, kako Duh S. buduchi u naravi Boxanstvenoj neplodan, kip svoj plodan uçini u uputjegnu Sina Boxiega, za na ta naçin pokazati svu snagu dobrote svoje prama Diviczi prislavnoj, i uznitije na privisoko bitje Materinstva Boxiega.

Sada buduchi vi razumili iskazano, koliko slabomu razumu momu bi dopuſteno, i svemogujstvo Otcza nebeskoga, i mudrost Sina Boxiega, i dobrotu Duha S. uloxenu za uzviſegne priçudnovato Marie sluxbenicze priponizne na Materinstvo Boxie; ſto viſe ostajenam, Sliſaoczi, nego da posli razmiſgliagna istumaçeni nadaregnaa Marijni, korist onu proczinimo, kojanam zajedno sa svim bogogliubnim i pravovirnim karſchianlukom istiçe iz priobilatoga vrilla ovakoga priçudnovatoga Materinstva Boxiega? Ali za okoristitise istinito od ovakoga razmiſgliagna, dobro upametite, da kada Divicza Maria priçista dostighnu biti Majka Boxia, tada izage i primila Majka naſa. Po nauku sveti Otaczaa, izage Majka naſa, kada dostoja zaçeti u svojoj priçistoj utrobi po samoj kriposti Duha S., Sina Boxiega, koji u svomu upuchiegnu uzimajuchi narav gliudsku, od iste puti i karvi naſe tilo imade, tako da po govoregnu S. Leuna Pape, mi mi jesmo ona put, koju Isukarst uze od utrobe priçiste ove priçudnovate naſe Majke. Ova ista Majka Boxia kada dade put Sinu Boxiemu, udigl i nami svima podili vlast varhu baſtine Sina Boxiega, çinechinas bratjom Isukastovom: radi çesa kada u pridubo-

koj

Digitized by Google

koj poniznosti zapiva onu priçudnovatu Pismu, i reçe; *blaxenu zvatime hochie svi narodi*: to izusti za potvargegne ove istine, tojest, da svi narodi s' rodstvom na niki naçin sinovaa svojoj majczi zdruxeni, nazivatije hochie blaxenom, kako vlastitu primilu svoju Majku.

Ali stose ja ovde gubim, koristi naše spomignuchi, koje po ovakomu Materinstvu svi mii srichno dostigosmo? Zastidimose pače svi skupno, Slisaoczi, i zatose osobito zastidimo, jerse sinovi Marijni nazivati slavimo; a sinovaa gnezini nijednoga pravoga pobilixja neimamo. Oh privelike naše sramote, i prikora! Majku imati sasvim najizvarsitijm kripostimaa uresenu; a mi sinovi biti s' zlochiam i opaçinam oghrubglieni? Majku imati Diviczu priçistu; a mi sinovi biti s' tolikim barloxnim neçistochiam oghgnuseni? Majku imati u pridubokoj poniznosti zanesenu; a mi sinovi biti s' ponositom oholostju naduhveni? Majku imati s' gliubavju prigorúchiom prama Bogu raxexenu; a mi sinovi biti u priotvardnutomu sarczu nasemu ledoviti? Majku Isusovu zvati Majkom nasom; a mi sinovi Sina gnezina Isusa brata nasega pogargivati? Ah ne, nechie vise, Odkupitegliu moj prisveti, nechie vise xivgliegne moje toliko razliçno i protivno biti xivotu tvomu, i tvoje i moje Majke Divicze Marie prislavne! I radi toga ja sluga tvoj, i sin sluxbenicze tvoje obichiam stanovito, dachiu nastojati s' pomochiu svetom tvojom, sto boglie mogaao budem, ispisati u xivotu momu kriposno xivgliegne prisvete Majke tvoje. A ti primoguchia Nebeska Cesaricze, Divicze priçista, Mario prislatka, Majko moja pridraga, dostojse, dostoj, zabrojena darxatime unaprida megiu privirne tvoje slughe, za da u sluxbi tvojoj, i bogogliubstvu pravómu napridujuchi

Digitized by Google

dokle xivem na zemgli, dostighnem paka izpustiti duſu moju u krilo primilostivo tako priçudnovate moje Majke, za mochi u vike na nebesij od svega sarcza tebe slaviti, tebe gliubiti, i s' tobom Boga Otcza, i Sina, i Duha S. çestito uxivati.

A M E N.

Digitized by Google

NA BLAGHDAN PRISVETOGA

PATRIARKE JOZIPA ZARUÇNIKA

B. Đ. MARIE.

RAZGOVOR.

„Buduchi zaruçena Majka gnegova Maria Jozipu“.

Iz megiu ostali iavarsnostij potribiti jednomu vladaoczu, dvisu mnogo zamirite, i podloxnikom priugodne, mogujstvo tojest, i gliubeznivost. Parva çini podloxnike ufati; a druga sarcze podloxnikaa s' vladaocza sarczem sjediniva. I daje sve ovo istina, zadostaje samo spomenuti Aleſandra Severa, Coſtantina, Carla Velikoga, Rudolfa, Ludovika, Alfonſa od Aragonie, i ostale. Ali kudame ikad pamet zanosi? S' karſtjani govorechi dostojnoje Boxanstveni nauk prinesiti; a svitovni dogagiajaa uspomenu onim ostavgliam, koji joſ nebiſe prosvitglienj s' novom svitlostju katoliçanske Vire svete. I zapoçimajuchi od vladaoczaa Puka Izraelskoga, vidim jednoga Mojsiju, Jojna zamiram, od Gedeona çudimse; a ostale prolazechi, iz megiu sviju izabiram Jozipa sina Jakova Patriarke, koji u czvitu mladosti svoje za vladaocza Egipta odregen, obnevogliena mnoxtva s' obilnostju xita pomagajuchi, Egipczianom, i ostalim okolostojechim puczima gliubeznivo svoje sar-

Digitized by Google

cze pokaza. Ovo zamirito Jozipa dobroçinstvo na toliko veliku harnost uzbudi puke Egipta, da posli gnegove smarti postavivſi priliku varhu groba Jozipova jednoga vola reçena *Serapi*, do danaſgnega dneva klagnajuse gnemu kako jednomu bogu. Poradi ovoga uzroka privigiajuchi Jozip u duhu proroçanstva kipoklonstvo, kojebimu Egipcziani uçinili, na çasu svoje smarti naredi bratji svojoj, dabi prinili u Canaan kosti gnegove, i s'kostima roditegliaa gnegovi pokopali, govorechi ovako: „Prinesite kosti moje s'vami". „Za da „Egipcziani uzdarxechi uspomenu dobroçinstvaa „gnegovi . . . tilo pravednoga nebi imali kako „uzrok od nebogoſtovja", tumaçi Zlatousnik. Ako dakle gliubav, i oblast jesu vrutczi izvarsiti slave i pofale Jozipa sina Jakova Patriarke; danas Czarqua S. katoliçanska jedino slavechi zaruçnika priçistoga Divicze priblaxene Jozipa Svetoga, hotijuchi osobitu duxnu harnost moju prama velikomu svetomu Jozipu pokazati, s' istim vrutczima slave jesam odluçio sluxitise u ovomu momu govoregnu. Istinaje, da od privelike czine jesu sve pofale, koje u Euangegliu danaſgnemu Matij sveti çini momu Patriarki Jozipu; niſtanemagne ostavgliam na stranu sve kriposti neizbrojene, s'kojima jest bio nadaren; i za rechi sve u malo riçii, govorim: Jozip S. bioje Otacz Isukarstov. Ovoje zadosta za dochi u poznagne od privelikoga dostojanstva gnegova. I kako Sabelico hotijuchi uzveliçati Filipa Kraglia Macedonskoga, reçe: *Zadostaje, Filipe, dasi za sina imao Aleſandra*; tako i ja xelechi tebi, o Patriarka S., posvetiliſte slave prikazati, govorim, da zadosta jest rechi, dasi za sina imao Isusa. Rechmi more tkogod; na koji ikad naçin misliſ ti slaviti i faliti Jozipa S. kako Otcza Isusova; kada ove riçi Euangelja

S. Lu-

Digitized by Google

S. buduchi zaruçena Mojka gnegova Maria Jozipa, gnega otczem nenazivaju? Odgovara za me priveliki Nauçitegl naſ Jerolim S., i Ruberto, da kakoje S. Jozip Zaruçnik Divicze prislavne Marie; tako jest i Otacz Boxji. Evo dakle dva dila mega govoregna.

I. Gliubav, s' kojomje gliubio S. Jozip Isusa, pokazuva, daje S. Jozip bio Otacz Isusov.

II. Oblast, kojuje imao S. Jozip varhu Isusa, svidoçi, daje S. Jozip bio Otacz Isusov. Gliubav dakle Jozipova psama Isusu, i oblast Jozipova varhu Isusa, biti hochie vrutczi slave Patriarke Jozipa S. Darujtemi vaſu pomgnu, a ja zapoçimam.

Potribuje, dase dobro navistite Sliſaoczi, da ime Otcza Isusova nepristojise po niſto S. Jozipu po naravi, jer po samoj kriposti Duha S. varhunaravskim naçinom Priçista Divicza Maria Jozipova Zaruçnicza zaçe u prislavnoj utrobi svojoj Isusa Sina Boxjega. Dabi tko inaçije darxao (ſto Bogh saçuvao); upaobi u krivovirstvo: a s' psostju take varste osquarnuobi u svojoj preçasti çistochiu neosquarnutu Divicze Marie, i gnezina Zaruçnika S. Jozipa. Kolikogod krat dakle budem rechi; da S. Jozip jest Otacz Isusov; razumite dachiu imenovati Otcza po zakonu, a ne Otcza po naravi: ſto sve boglie razumiti hochiete u drugomu dilu ovoga govoregna.

A sada od parvoga dila zapoçimajuchi, dobro upametite, da jeſ od vika buduchi odregeno bilo gori na Nebu odkupgliegne naroda çoviçanskoga, i nemoguchi Sin Boxji kako Bogh po naravi, ni muke tarpiti, ni smarti podniti, za mochi na ovi naçin zadovogliti pravdi Otcza svoga Nebeskoga, odluçi po ganutju neizmirnoga milosardja svoga sjediniti narav gliudsku s'kipom svojim boxanstvenim. Sto sve buduchise onda ispunilo, kadase u-

pu-

puti u svetu utrobu priçiste Divicze, Vira S. uçinas, da kako dostojase primiti nase sve zlochie i opaçine naſe; tako kako pravi çovik, s'gliudskom naravju uze po isti naçin i ostale potribe iste naravi gliudske. Da jedna od poglaviti potribaa Isukarstovij posli çudnovatoga gnegova porogegna, jest bila Otcza imati, sumgnitse nemore, ako promislimo, da Otcza dilo jest, zaruçniczi, i porodu hranu podavati, stvari potribite provigiati, a u suprotivſtina i poghibili s' obranom gliubeznivo zakloniti. Za dostojno ova dila ispuniti s' Isusom, i s' Majkom gnegovom, tko czinite, daje odregen? Odregenje jedan çovik umarli dojsto, ali pun svake kriposti, i svetigne, i ovije Jozip S. po svidoçanstvu Matija S., koji u Euangegliu svomu ostavi ovako upisano: *A Jozip mux gnezin buduchi pravedan*, ſto po tumaçegnu S. Ivana Zlatousnika zlamenuje posidovati sve kriposti. Pitat moxe tkogod: a po çemu ikad Jozip S. uzage na toliko veliku svetignu? Odgovara Opat Ruberto: po gliubavi; i ovosu riçi gnegove: *Duh Sveti od putti Divicze çovika sklapajuchi, otçevu gliubav posve uli u Çovika ovoga, tojest Jozipa, prama Ditichiu, kojise poragiaſe.* I u istinu svetigna nebuduchi drugo, negoli jedno sjedignegne s' Bogom; koje sjedignegne ſto izvarsitije jest, to izvarsitija buduchi i svetigna; Jozip, koji na ovaku dopri svetignu, tribuje rechi, da mnogo gliubechi Isusa, mnogoje i s' Bogom po gliubavi bio sjedignen. Jedna velika gliubav megiu onima koji gliube, i megiu onima kojisu gliubglieni, veliku priliçnost poragia. Ako dakle Jozip S. toliko vehoma jest bio Bogu priliçan, i to po imenu Otcza Isusova; istinito jest gliubio Isusa s' gliubavju privelikom, priliku uzamſi, koliko stvoregnu jest dopuſteno, od gliubavi neizmirne

Ot-

Digitized by Google

Otcza Nebeskoga. Gliubav dakle Jozipova prama Isusu kaxe, daje Jozip Otacz Isusov, po nauku S. Cirilla, koji veli ovako: *kako Maria zvana jest Majka Isusova radi porogegna; tako Jozip prozvan jest Otacz Isusov czichia gliubavi.* Sto tumaçechi mudri Silveira, govori; da *opchieno Jozip S. darxaſese za Otcza Isukarstova czichia izvarsite gliubavi, koju nosaſe prama gnemu.*

Dosada govorilismo od gliubavi Jozipove prama Isusu; sada ajdemo malo naprid za dosechi, koliko velika bi gliubav ista. Svaki od nas ono gliubi ſto poznaje, daje dobro; i koliko vechie poznajese stvar jedna daje dobra, toliko vechie i gliubise. I evo razlogh naravski. Tri mochi imade nasa duſa: razum, pamet, i vogliu. S' razumom poznajemo; s' pametju spomignemose; a s' vogliom gliubimo: a kad poznajemo daje dobro ſto gliubimo; toliko vehoma gliubimo s' vogliom, koliko vechma poznajemo s' razumom dobro isto. Tolikoje ovo istina, da i Bogh isti, koji jest dobro neizmirno, nije od svakoga jednako gliubglien, jer od svakoga nije jednako poznan: i tako jer Angeli, i ostali duhovi blaxeni vechie poznaju Boga, vechia jest i gliubav s' kojomga gliube. A mii, kojise joſ nahodimo u ovoj dolini suzaa, jer magne Boga poznajemo, zatoga magne i gliubimo. Istinaje dakle, da kolikose vechie jedna stvar poznaje, tolikose vechie i gliubi.

Sada pomgnivo promislimo, i promiſgliajuchi izvidimo, tko iz megiu svi sveti otaczaa posli Blaxene Divicze Marie najvechie jest poznao Isusa. Ako reçete, Abram? Odgovaram: Abram Isusa poznade samo kako çovika: *U simenu tvomu bitichie blagoslovglieni svi narodi.* Ako reçete David? Odgovaram: David poznade Isusa samo kako kraglia: *Od ploda utrobe tvoje postavitichiu*

var-

Digitized by Google

[illegible] *tvoga*. Tko dakle? Znateli tko? [illegible], Slisaoczi, nijednoga Svetoga, koji toliko [illegible] jest poznao Isusa, kolikoga jest poznao Jozip [illegible] Poslusaite pomgnivo, stomu Angeo u snu objavi. Posli zaruçegna Divicze prisvete s' Jozipom, [illegible] nikoliko vrimena videchi Jozip S. prisobnu svoju priçistu Zaruçniczu, zaçudise vehoma; i nemoguchi otajstvo doseghnuti, odluçit hotiase gnu ostaviti za kojegod vrime, za viditi kakobi moghla stvar dospiti. Ovomu svidoçanstvo izvode riçi Evangeglia S. po Matiju na poglavju 1. *A Jozip mux gnezin, buduchi pravedan, ... hotiase skrovito gnu ostaviti. Po svomu odasastju, ili bixagnu za kojegod vrime*, tumaçi vridni Silveira, *za [illegible] vidio svarhu stvari*. Pribiruchi Jozip sam u sebi ove misli, etomuse ukaziva Angeo Gospodgni, oçito uçinivsimu otajstvo Trojstva prisvetoga, i upuchiegne Sina Boxjega, koje pria neznadiase, s' ovim riçima Euangeglia malo pria spomenuta. *Sto u gnoj porodilose jest, od Duha S. jest. A poroditi hochie Sina, i zvatichies ime gnegovo Isus*. Viditeli dakle, Slisaoczi, da u ovoj prigodi Jozip S. najparvi poznade Isusa, kako Boga, i çovika; na koji naçin nepoznade gnega [illegible], ni David.

[illegible] tkogod rechi, da i Ivanu S. Euangelisti, i Paula Apostolu oçitovana bisse ista prisveta i priduboka Otajstva, i tako da.... Razumiosam. [illegible]. Toliko S. Ivan, koliko S. Pava Apostoli u reçeni otajstvi bisse prosvitglieni; ali poslusajte kada. Istinito posli nego bi prosvitglien Jozip S.; jer Jozip u snu, i pria porogegna Isusova na ovi Svit; Ivan S. kad na najzadgnoj veçeri poçinu na parsiju pridragoga Mestra svoga Isusa; a Pava Apostoa poznade onda, kad bi uzdighnut na trichie Nebo.

A pak

A pak nijeli nauk Angeoskoga Nauçiteglia Tome S., koji govori, da ſtogod blixja jest jedna stvar svomu poçetku, to obilatije prima use gnegnove izvarsnosti? A tko ikad nachise moxe, daje bio blixnij svomu poçetku, od S. Jozipa. Toliko, Slisaoczi, nagese blizu svoga poçetka S. Jozip, da ime isto Otcza Nebeskoga, kojemuse pristoji svako dilo svemogujstva, samu Jozipu S., biloje dopuſteno; kako ostavi upisano mudri Origene: *Poſtova gnega Bogh s' Otcza imenom*. I kako Sina Boxjega, po svidoçanstvu Evangeglia S. po Luczi na pogl. 2., niko nepozna, nego Otacz; tako Jozip S. sam nadaren s' imenom Otcza, sam istinito poznade Isusa vechie od sviju Svetij. Ako dakle, kako izbistrismo, gliubav izhodi od poznagna, i koliko vechie poznagne jest, toliko vechia ima biti i gliubav; govoregne razloxito zato zaklapam s' riçima S. Bernardina, da sam Jozip poznajuchi Isusa varhu sviju Svetij, neizreçenim naçinom vechie od sviju Svetij jest gliubio Isusa: *Jozip ... bioje .... prigoruchi u gliubavi*.

A kako ikad, karſtiani moji, nechiete zapoznati u Jozipu S. jednu gliubav priveliku, kad za trideset godiſtaa s' Isusom pribivajuchi, na svaki pogled, kojega upravgliaſe prama Isusu, od velike gliubavi zanesen, izhodjaſe kako varka sebe? Sto potvargiva mudri Ivan Burgenſe, koji govori, da S. Jozip *sliçjaſe stati u svegernomu zanesegnu*. Isusa malahna gliubiti, gnega çesto garliti, k' svojim parsima pritiskati, çuti çesto sebe Otczem zvati, na smij gnegov osminutise, na vlastitim svojim parsima çesto Isusu prislatkomu poçitak davati; oh koliko vehoma Jozipova blaxena duſa uxivaſe! I zato dobro reçe S. Bernardin: *S' koliko ikad velikom sluzkostju gujaſe S. Jozip*

gdi

[illegible], i sebe Otczem proziva! Muxu [illegible] Maria davaſe Ditichia, za daga nosi i [illegible]

A jeda czinite, Sliſavczi, da u ovim samim sladkostima uzdarxaſese sva gliubav Jozipova prama Isusu? Nije, ne tako. Gliubav u riçima nestoji; dallise poznaje po dillima: i ako dilla nije, koje pravo obilixje jest gliubavi; gliubavi po niſto nije. Ovoje nauk S. Gargura Velikoga, koji reçe ovako: *Nikad nestoji zaludu gliubav Boxja; dillujebo stvari velike, kadse u tkomugod nahodi.* Gliubav ovliko izvarsitu oh koliko Jozip S. prama Isusu s'dillima od najvechie sluxbe jest pokazao! Jer tko Isusa malahna sahrani od progonstva Irudova? S. Jozip. Tko bixuchi u Egipat, i Isusa malana u naruçku nosechi, 400. migliaa neumorno na noghuu uçini? S. Jozip. Tko utoj prigodi bi i vogiak, i straxanin, i sluga Isusa, i Marie? S. Jozip. Tko u Egiptu za 7. godinaa, a u Nazaretu za czili 18. godinaa s'trudom, i s'znojem svojim Isusa, i Maria prihrani? Tko u Paleſtinu Isusa od 7. godinaa za vechi dio puta na svoji ruku Isusa mahahna prinese? S. Jozip. Zgrozilibistese, Sliſaoczi, videchi u ovomu putu [illegible] sad hoditi po pustoſi iſtuchi kojegod vtilo, za [illegible] xedju svoje pridraghe Zaruçniczu, i [illegible] gnezina; sad pegnatise na jedno, a sad na drugo stablo, iſtuchi kojegod divije voçke, za da od glada nepoghinu; sad po dughu poglia putujuchi u puçinu podneva, razapignati svoju kabaniczu, za da u ladu opoçinu; sad radi straha lupexaa, i ajdukaa obnoch predati; sad pod kojigod buus Isusa sakrivati, za damuga nebi naſli, i hoteli. A u Nazaretu vidilibistega sad gdise znoji czichia truda, za hranu dobiti; sad istu svoju haglinu svlaçiti, za Isusa obuchi: napokon vi-

vidilibistega gdi .... Ali gdise ikad ja gubim? Nije ne poniſto moguchie, Sliſaoczi, davam ja iskaxem sva dilla Jozipa S., s' kojim pokazaoje svoju gliubav prama Isusu. Zadostaje znati, da izvan Divicze Triſlavne Marie, niko drughi nije toliko za Isusa uçinio, i podnio, koliko uçini, i podni Jozip S. M. rese dakle istinito i stanovito rechi, da gliubav S. Jozipa prama Isusu, i radi priliçnosti, i radi poznagna, i radi veliçine, i radi dilla, bilaje gliubav, kojaje i svidoçila i pokazivala, daje S. Jozip bio Otacz Isusov.

Ostaje sada da izvidimo i proczinimo oblast S. Jozipa, kojuje imao varhu Isusa. Iz tri vrutka izuire sva oblast, kako uçe Nauçitegli Zakona Svitovnoga, koju Otczi varhu poroda svoga mogu imati. Parvi vrutak izreçene oblasti jest Xenidba; drughi, Zakon; a trechi posinovgliegne. Jozipu svetomu sva oblast varhu Isusa pristojaſese czichia xenidbe; jer po xenidbi dostighnuvſi Jozip S. svu gospodarſtinu varhu tila priçiste Divicze, kako reçe Duh S. po usta S. Paula u kgnizi pisanoj korintianom na poglavju 7. *Xena varhu svoga tila oblasti nejma, dali çovik;* razloxito sva oblast otcza pristojaſemuse takoger varhu Isusa, kojega tilo sklopglieno biloje po kriposti Duha S. od priçiste karvi iste prisvete Divicze. I dojsto, Sliſaoczi, dabi tkogod na priliku, na vaſoj zemgli kojugod zgragiu sazidao, ili kojugod vochku u vaſ vinograd usadio, ili blago iz vaſe gnive iskopao; toliko zgragia, i vochie, koliko i blago zvalobise i bilobi onoga, çigovaje zemglia, i vinograd, i gniva; a ne po niſto onoga, koji zgragiu jest sagradio, ili vochku usadio, ili blago iskopao; izgovarajuchi bistro zakon ovako: *Sto na tugioj zemgli poragiase, onogaje gospodarſtini podlozno, çigova jest zemglia:* po isti naçin buduchi Divi-

cza

cza prislavna radi karvi prava Majka Isusova; S. Jozip buduchi po xenidbi dostighnuo gospodarſtinu iste karvi, i on imadese zvati Otacz Isusov, i svu oblast otçevu varhu Isusa imati.

Nitise çuditi imadete, Sliſaoczi, od ovliko çudnovate oblasti S. Jozipa, razmislivſi, da S. Jozip nije bio Otacz Isusov po naravi; jer po naravi, kako pravi Bogh, Isus çovika za otcza nemore po niſto imati, kako uçi mudri Silveira: ali buduchi S. Jozip s' trudom i znojem svojim Isusa odhranio, moghlobise rechi niſta nemagne, da uzdarxuchi S. Jozip s' hranom xivot naravski Isusov, naravskim naçinom jest Isusa na niki naçin porodio. I zato dobro reçe mudri Silveira: *Uzdarxagne xivota naravskoga jest drugo porogegne*. A Jerolim S. naſ Priveliki Nauçitegl nadostavglia govorechi: *Jozip Otacz zovese ne jerga porodi, dali jerga uzdighnu*.

Na koji naçin pak S Jozip sluxiose jest s' ovom oblastju, posluſajte. Poragiase od priçiste gnegove zaruçnicze Spasitegl Svita; i osmi dan po zakonu Xudinskomu imaduchise obrizovati Ditich, tko czinite, damu nadi ime? S. Jozip brez ijedne sumgne, buduchi damuse pristojaſe naditi ime kako Otczu, po nauku S. Pisma, i Bogoslovaczaa. *Xvatichieſ ime gnegovo Isus*. Kojim riçma Euangeoskim ovako nadostavglia vridni Silveira: *Pristojibose Otczu ime Sinu datti*. Oh Otcza ime prizamirito! Oh oblasti Jozipove priçudnovate! Ispovidam, Sliſaoczi, da nisam vridan ni zamisliti, a kamoli izrechi sve ſtoje zadovoglno za çinitivas poznati kolikoje bila velika oblast S. Jozipa varhu Isusa. Nekvam zadosta bude znati, da isti Otacz Nebeski toliko vehoma hoti proslaviti oblast S. Jozipa, da za sve vrime xivota umarloga moga S. Patriarke Jozipa, nije hotio ni megiu

kra-

kraglima u Betlemu, ni megiu Misniczima Xudinskim u Jeruzolimu, ni megiu Nauçiteglima u Templu prozvatiga svojim Sinom; nego samo na riczi Jordanskoj kad reçe: *Ovoje sin moj pogliuóglieni*, i to posli smarti S. Jozipa, koji po svidoçanstvu S. Bernardina Sienskoga, malo pria karſtjegna Isusova biaſe priminuo.

Veliçanstvo oblasti priçudnovate S. Jozipa dovarſit napokon jutros hochie iskazagne naçina, s' kojim Isus podlagaſese S. Jozipu. Sama trideset i tri godiſta xivio jest na ovomu svitu Isus naſ Spasitegl: i sasvim da na Svit prige za odkupiti i oslóboditi od sotonskoga suxagnstva narod çoviçanski; hoti niſta nemagne za czili trideset godinaa podloxan i posluſan biti czignenomu svomu Otczu S. Jozipu, a sama tri godiſta uloxi dilujuchi oçito spasegne Svita. Istinaje, daje Isus i nemochne ozdravio, i slipe prosvitlio, i od vraga posidovane oslobodio, i martve uskrisio; ali sva ova çudesa poçe samo çiniti posli nego priminu s' ovoga Svita czigneni Otcza gnegov S. Jozip. Toliko vehoma bi oblasti S. Jozipa Isus podloxan, da za neoçitovatise Sin Boxji, puno magni çignaſese viditi, nego biaſe sam u sebi, i to sve za uzveliçati joſ vechma oblast S. Jozipa svoga Otcza, Budimi ovde sad dopuſteno rechi, da smart blaxena moga S. Patriarke bi jedno dillo Boxanstvenoga provigegna, za da neodmiçuchise na daglie çoviçanskoga naroda odkupgliegne, Isus po smarti Jozipovoj oslobogen od otçeve podloxnosti, mogaobi po kriposti pripovidagna, i çudesaa prikazatise Svitu kako pravi Sin Boxji. Priminu dakle S. Jozip; a Isus poçe pripovidati: i za potvarditi s' dillima ſto s' riçma govoraſe i uçaſe, najparvo çudo uçini u Cani Gallilejskoi, kako svidoçi Ivan S. u svomu Euangegliu na poglavju 11. Sad vi,

karſtjani moji, posli negoste razumili, da gliubav privelika S. Jozipa prama Isusu, i oblast priçudnovata, koju imade varhu Isusa, uzdigoſega na privisoko bitje Otcza czignenoga Isusova, s' vaſom pametju doseghnite, akoje moguchie, prizamirito gnegovo veliçanstvo. Megiuto jachiu ovde malo pridahnuti.

PRIPORUKA ZA LEMOZINU.

U prisvetoj kuchi Loreta Priblaxena Divicza Maria ukazavſise velikomu Sluzi svomu Baldaſſaru Alvarezu, iz megiu ostali naukaa, kojemu podade ista Divicza prislavna, vehoma priporuçimu, da bude bogogliuban puno prama S. Jozipu. Od ovoga priplemenitoga nauka tolikose puno okoristi Alvarez, da za sve vrime, koje xivi na zemgli, gliubav priveliku, bogogliubstvo, i sluxbu pokaza S. Jozipu: i na ças smarti gnegove, uzbugiujuchiga Redovnik, koiga kripgliaſe, dase uteçe S. Jozipu, odgovorimu kriposni Alvarez; *Tomi dobro, Otçe, napomigneſ, jer i ona Gospoja* (kaxuchi parstom priliku Divicze Marie) *istomi joſ u Loretu priporuçi*. I tako, Sliſaoczi, ako xelite imati za vaſu majku prisvetu Diviczu Mariu, potribuje, da za Odvitnika odaberete S. Jozipa. Jer kako po nauku S. Bernarda, sve milosti, koje primamo, hochie Bogh, da progiu kroz ruke iste prislavne Divicze; tako po svidoçanstvu malo pria spomenuta Slughe Boxjega Alvareza, sve milosti, koje ista majka Boxja dopuſta, prolaze kroz ruke S. Jozipa. Prikaxite dakle na çast S. Jozipa jednu obilatu lemozinu: a ja obitam svakomu, koji bude blaghe ruke s' Jozipom S., dachie biti gnegov Beniamin, tojest gnemu najdraxji; kakoje Beniamin bio staroga Patriarke Jozipa oni, u kojega vrichi bi naſasta çaſa zlatna.

Ra-

Razumiliste dobro, Slisaoczi, kolikoje velika bila gliubav S. Jozipa prama Isusu. Razumiliste joshte, i razumivshi bichietese puno zaçudili od priçudnovate oblasti S. Jozipa, koju imade varhu Isusa. Sad ostaje, da dobro promislite, kolikoje puno moguch kod Isusa Jozip S., kojije bio czigneni Otacz gnegov, i kojemu isti Isus na ovomu Svitu podlagashese: i zato rece S. Luka: *i biashe podloxan gnima*. Amo, amo dakle svi vi, koji xelite pomoch i provigegne u vashim potribam; pristupite pouzdano, i uteczitese S. Jozipu. Faraun kragl Egypski hotiashe nikada, da sve milosti, koje u gnega prosaju podloxniczi, progiu kroz ruke staroga Patriarke Jozipa, drugoga odgovora nedajuchi, izvan ovoga: *Pogite k' Jozipu*. Kragl svi kragliaa Bogh svemoguchi buduchi postavio sve darove, i milosti u ruke B. D. Marie, a ona u ruke S. Jozipa, drugoga odgovora datvam nechie u svim potribam, nego ovi: *Pogite k' Jozipu*. Jesteli od vraga obsidnuti? Uteczitese S. Jozipu; i onchievas oslobodditi, kako oslobodi jednu koludriczu, na koje ruczi vragh isti ostavi upisano ime S. Jozipa. Jesteli bolesni u tilu? Uteczitese S. Jozipu; i onchievam parvashgne zdravje povratiti, kako povrati u Parigiu jednomu Redovniku, kojise biashe utekao sa svim sarczem S. Jozipu. Jesteli grishniczi otvardnuti? Uteczitese S. Jozipu; i onchievam dati hrabrenost, dase lipo ispovidite, kako uçini s' onim Vlastelinom Mletaçkim, koji za puno godinaa nije pria hotio ochistiti smardglivu svoju Dushu s' likariom svete Ispovidi. Xel teli brez ikakove jezivosti po moru putovati? Uteczitese S. Jozipu, govorechi svaki dan sedam otçenashaa, i sedam zdravi Mariaa, razmishgliajuchi sedam radostij, i sedam xalostij gnegovi; kako na-

redi isti S. Jozip onim Redovničzima, koji utopglieni u more, biše oslobogeni od S. Jozipa. Xeliteli s' dobrom i s' svetom smartju umriti? Uteczitese S. Jozipu; i onchie na čas smarti vaše biti vaš gliubeznivi pomochnik, kako bi onomu targovczu u Valenczi, koji običavase svake godine za gliubav S. Jozipa na blaghdan Boxichia davati svu hranu potribitu trima Siromasim. Ovu, ovu milost navlastito, Slišaoczi, prosite u S. Jozipa, tojest da s' dobrom i s' svetom smartju umrete; s' onom smartju, s' kojom dovarši svoj xivot S. Jozip. I za da morete zapoznati, koliko plemenita i ugodna bilaje smart čestita S. Jozipa, dospivam s' dokazagnem dospitka gnegova xivgliegna.

Staracz od sedamdeset godištaa, dovarživši virno svoje dvorništvo, razbagliase S. Jozip od bolesti slatke, od svete gliubavi Boxje: i nemoguchi više harvatise s' jakostju iste gliubavi, kojaga u duši, i u sarczu sve to više raxigaše, u svoju siromašku postegliczu liga; glavu svetu spušta na krilo pridraghe svoje zaručnicze Marie, a prama Isusu svomu prislatkomu upravglia gliubeznive poghlede umirućhi svoji oči. Oh čestito pribivalište Jozipovo, koje moxe uxivati vigegne ovo priugodno! Isuse moj primili (jedva još ovako mogaše izgovarati Staracz S.) Isuse moj Sinko! moj Boxe! evo ja umirem: ali umirem izgoren u sarczu momu od gliubavi prama tebi. Ah! gliubavme muči i skončaje gdi nemogu još zi kojegod vrime na Svitu poxiviti, za tako mochi za te još više truditi, za mochite još zi dughglie sluxiti. Dasu blagoslovglieni svi tvoji trudi (uzdišuchi Isus odgovaraše); blagoslovglieni, Otče moj primili, svi tvoji znoji, s' kojimsime prihranio; blagoslovgliene sve tvoje pomgne, sva tvoja

bde-

Digitized by Google

bdegna, sva tvoja nastojagna, s' kojimsime çuvao: odvech jest pravo i dostojno, da vech dospiu tvoji trudi, da pristanu tvoja bdegna, dase ustave tvoji znoji, Jozipe moj primili, Otçe moj pridraghi. Megiuto smilivsise na toliko gliubeznivi razgovor Diviczi prisvetoj, svase poçe s' suzam oblivati. A Jozip S. ositivsise, da kad i kad padaju na obraz gnegov kapglie suzaa plaçuchie Divicze, poçeje tisiti govorechi ovako: Neplaçi ne, Zaruçnicze moja pridraga, Divicze sveta i priçista: vogliaje Boxja, da ja priminem, date ostavim, dase od tebe, i od prislatkoga nasega Isusa odilim. Fala dakle budi Bogu! evosam pripravan. Netribuje ne, dati priporuçim tvoga, i moga Sina Isusa: znadem dobro, daga gliubis vechie nego svi Nebeski Serafini. Ovote molim samo, o prislatka moja Zaruçnicze, damu çesto spomignat budes moje ime, damu kojugod sluxbu od moje strane svaki dan prikaxes. Hochiu, hochiu draghe voglie (s' medenim riçima Maria odgovarase:) najparva moja misao posli Isusa, biti imade, od Tebe çestokrat spomignatise, Zaruçniçe moj privirni, moj Jozipe pripogliubglieni; i jedina moja radost, i pokripgliegne u ovoj dolini suzaa biti hochie spomignatise, dasam bila tvoja Zaruçnicza. Zafaglivamti, dasimi u tolikim tolikim prigodam.... Raztapasese megiuto od velike gliubavi sarcze Jozipovo, i nemoguchi vise odoliti snazi oghgna gliubeznivoga, s' Bogom, s' Bogom, reçe, prislatki i primili moj Isuse, s' Bogom, s' Bogom pridraga i prigliubezniva moja Mario!.... i nego izusti ove rici, u krilu Marijnu kod Isusa izdahnu svoju priblaxenu Dusu moj S. Jozip Patriarka.

Karstiani moji pridraghi, stovam se ikad çini od ove prilipe smarti? Ah! vidim dobro, i pozna-

Digitized by Google

jem, dastese svi u gnu zagljubili; daje svi ovaku svesardno xelite. Nu dakle, naſ S. Patriarka Jozipe, dostojse isprositi, i dostighnuti meni, i svim ovim mojim Slijaoczem, da umremo izgovarajuchi ove riçi: Isuse, Jozipe, i Mario, u ruke vaſe pridajem Duſu moju, Amen.

Digitized by Google

UZBUGEGNE POKORNO

DUJI KARJTJANSKOJ SVETOGARDNOJ KOJASE JEST USUDILA PRIMITI PRISVETO PRIČEJTEGNE U GRIJU SMARTNOMU.

Juda, s' czelovom Sina Čoviganskoga izdajeſ?
S. Luka na pogl. 22.

Odkupgliena Duſo karſtjanska, sadje vrime da pripraviſ tvoju pamet na sakupgliegne, tvoj razum na razmiſg iagne, na xalost i na skruſegne tvoje sarcze, tvoje oči na plakagne nepristajno. Stvoregne Stvoriteglia, učenik svoga Meſtra, sin svoga Otcza, Juda Isusa jest odlučio izdati; i izdatiga posli neizbrojeni dobročinstvaa primglieni, i joſ ſto gore jest, izdatiga pod osignem priateglstva, i gliubavi, izdatiga s' jednim czelovom. Ako xeliſ, Duſo karſtjanska, poznati dobrotu neizmirnu Isusovu, i propast paklenu Judinu, milôſtju Isusovu, nemilostivoſt Judinu, gliubav, i ustarpgliegne Isusovo, otvardnutje i naghlost Judinu; pristupi, pristupi, i pria nego Juda Isusa zagarli i pogliubi (oh svetogardno pogliubgliegne!) stavise megiu Sarcze sveto Isusovo, i megiu sarcze prokleto Judino, i pomgnivo posluſaj glase mukle, ali mnogo snaxne, koji izhode iz prislatkoga Sarcza Isusova, i razligajuse od Neba do zemglie; ali (oh nesrichie privelike!) ali poniſto nedopiru do Judina sarcza gluva, neharha, i priotvardnuta.

Digitized by Google

Istom dakle nego pristupi Juda k' Isusu, i odluči zapaçatiti svoje vikovito odsugegne s' najstrahovitijm dillom svoje neharnosti, Isus primilli pun krotçine, pun sladkosti, ige prama Judi, çinimu najpokogne zvagne na pokoru, i s' glasom nebeske blagodarnosti govorimu ovako: *Priategliu, naſtosi doſao?* Ovo malo rieii Isus izusti s' jezikom; ali s' ovo malo riçii jezika, oh koliko dugh razgovor uçini Sarcze Isusovo sarczu Judinu! Sakupivſimu prid oçi pameti sva Judi uçignena dobra naravska, i varhunaravska, sva dobra opchiena, i osobita, iſtom negoga prozva s' imenom priateglia, hotimu s' glasom Sarcza rechi ovako; Ah Juda, Juda! jedali neznaſ, dasamte stvorio iz megiu toliki i toliki stvoregnaa mogûchii, i izabrao iz megiu toliki i toliki drughi stvoregnaa razboriti; dasamte çitovata izveo na ovi svit; dasamte saçuvao od toliki i toliki smartni jezivostij; dasamte zabrojio megiu odabrani puk moj Izraelski; da nisam ghledao na tvoje uboſtvo, i neplemenstvo tvoga roda, i plemena; nego da xelechiti pokazati svu najvechiu moju sarçenost, uzvisiosamte na dostojanstvo Apoſtolstva, davſiti svu oblast, nemochne ozdravgliati, od zetone obsidnute oslobagiati, martve uskrisivati, Tomgnik biti u istoj svetoj obitili pogliubglieni ostati moji Apoſtolaa. Ah! niſtalite u sarcze netiçe moja privelika i neizmirna gliubav? Niſtalite neomexava moja gliubeznivost? moje ustarpgliegne, koje kuſaſ? A neznaſli Juda, da premdasam ja dobro privigiao, i poznavao namiſglieno tvoje izdajstvo; sasvim tizim za pridobiti tvoju neharnost, nisamli sinoch pridate najparvoga klekao, od milla grozno proplakao, i s' suzam umiſanim s' vodom tebi tvoje noghe oprao? a ti margi od kamena, nitisise zgrozio, ni pokajao, ni

 obra-

obratio? Potom toga, nisamli sve naçine od najvechie sladkosti uloxio, za dabise ti svidio? Spomigneſlise Juda, da sasvim ovliko velikim tvojim otvardnutjem, dasamti misto na mojoj tarpezi; upiosamti u duſu Misnićki peçat; poghledaosamte milosardno viſe i viſe putaa; uxdisaosam, i ublidio od tughe videchiie joſ nepokorna: a ti? a ti otvardnut, kako i pria. A ja tada ſtosam uçinio? ustarpiosam tvoje otvardnutje; nisamte oçitovao prid ostalim Apoſtolima; nisamte iz megiu gni istirao, ni proghnao do pakla, kakosi ti bio dostojan; dali zagliubglien u tvoju duſu, pokazaosamti osign moga boxanstva govorechi, dachieme jedan od dvanaest izdati, i oni daje izdaicza, kojemu ja kruh zamoçen pokomolim. Napokon nekorisna s' tobom buduchi sva najvechia moja gliubeznivost; jedalise, Juda, nespomigneſ, dastme s' tvojim otvardnutjem usilovao, dase sluxim s' pritgnam strahovitim, kojesam izustio, kadsam rekao: Jaho çoviku onomu, po kojemu Sin çoviçanski izdan bude? Ah Juda, Juda, ah moj draghi priategliu! promisli varlo dobro, jesamli ikad iſta viſe mogao uçiniti, negosam uçinio za tebe obratiti. Za pridobiti tvoje otvardnutje uloxiosam svu moju gliubav, najviſe dostojanstvo, najnixiſe podloxtvo, najsarçenija pomutkovagna, i molbe, najstrahovitije pritgne pedipsaa doſasni: a tisi sve potlaçio, a tisise na sve gluh uçinio; i tako zaslipglien od tvoje zlochie, i propasti, pogardiosime napokon tako strahovito, dasise usudio priatime u smardgliva tvoja usta, stavitime u otrovno tvoje sarcze, ukopatime u jadnu tvoju duſu, i metnutime xiva u muke paklene megiu vragove gardne toliki tvoji grijaa smartni. Tada bi, da priuzeto sarcze moje od tughe smartne, ganume, da zavapim ovako: *Muke paklene obastu-*

Iesu mene. Po za ovim vidiosam, gdi udigl posli svetogardna priçeſtegna, djavao ulize u tvoju duſu, pripravan za udigl tebe zadaviti, i osvetiti pogargeno moje milosardje, moju dobrotu, moje ustarpgliegne; a ja usteghnu gnegovu naghlu sarditost, ustavi nebo, zemgliu, i sva stvoregna, dase neosvete tada protiva tebi: a ti za sva ova privelika dobra, kojasamti uçinio, napremiosi s'laxglivim priateglstvom nochias k'meni pristupiti, zagarlitime, i pogliubiti; i s'ovakim izneviregnem neharnosti tvoje nikad pria na svitu neçuvene, izdati mene, a prikovratiti za u vik vika sama sebe. Ah Juda, Juda, stvoregne moje! neprogoni tako neharno Stvoriteglia tvoga. Juda, Juda, uçenice moj, nepogargivaj tako strahovito Meſtra tvoga! Juda, Juda, sinko moj, nezaboravgliajse ne tako barzo gliubavi neizmirne mene Isusa Otcza tvoga. Juda, Juda, priategliu moj, nebudi, ne meni Isusu pravomu priategliu tvomu toliko vehoma glavni i smartni nepriategl; vechse obrati k'meni na pokoru; uzdahni od svega sarcza; zaplaci varhu tvoje slipochie, varhu tvoje neharnosti, varhu tvoga otvardnutja; i joſ mochieſ nachi kod mene Isusa Stvoriteglia, Meſtra, Otcza, i Priateglia tvoga oproſtegne, i milosardje.

Odkupgliena Duſo svetogardna, ſtotise sada çini od svega ovoga, ſto Sarcze prislatko Isusovo s'glasom muklim svoje dobrote izgovori Judi, kadmu reçe: *Priategliu, naſtosi doſao?* Ah! tkose ikad nebi na ovake prislatke beside zgrozio? na ovaka priugodna pokazagna dobrote obratio? Sasvim tizim, Juda otvardnut u svomu griju, nitise puſta od Isusa pridragoga ganuti, ni obratiti; dali ſto? pun brezoçnosti, pun nevire, pun paklene sve zlochiudnosti, pristupa smiono k'Isusu, i malakan u kipu, ali najvechi u propasti,

ne-

Digitized by Google

nemoguchi dobaviti Isusova vrata, ni obraza, çinimu laxglivi poklon, i govori: *Zdrav Meſtre*. A Isus? A Isus (çuditese Nebesa, smutise pakle; proplaçi zemglio!) a Isus pun dobrostivosti prama Judi, prighignese, za daga Juda more zagarliti, i pogliubiti; i tada ufatiga Juda obiruçicze za vrat, priteghnu glavu Isusovu k' svojoj, sjedini obraz s' obrazom, i zapeçati svoje vikovito osugegne, pogliubivſi svetogardno Isusa. A Isus? A Isus za najpokogni joſ biligh zvagna Judina na pokoru, sladko odvrachia na Judin czelov, i Judu gliubi u obraz, za obratitiga u sarczu. Oh pogliubgliegna Isusova spasonosna! oh pogliubgliegna Judina ubojna!

Evo naſto dovede Judu jedno jedino svetogardno priçeſtegne! Ah prineharna, i prituxna duſo karſtjanska svetogardna! Sadse spomeni, sad, od toliki, i toliki tvoji svetogardni ispovidii, i priçeſtegnaa ovde prid propetim ovim tvojim Isukarstom: i kolikogod krat ti smide k' Otaru svetomu pristupiti puna grijaa smartni pritexki, za svetogardno priçestitise; toliko krat Isus jagnacz prikrotki uçini s' Sarczem svojim prisvetim toliko snaxnij razgovor i opomenu tvomu sarczu, kolikote vechie krat, negoli Judu, podnese, daga izdajno pogliubiſ, daga svetogardno u tvoja usta primeſ, daga u otrovno tvoje sarcze ukopaſ, i postaviſ na niki naçin, u xive strahovite muke paklene tvoga nepokornoga xivota. Priuzeta zato od bolesti prisarçene, uzdiſuchi, i plaçuchi sad reczi ovako: *Ah gliubavi! ah dobroto! ah milosarge! ah ustarpgliegne neizmirno Isusa moga prama meni prineharnoj! Ah! zastosi ikad ovliku moju neharnost, zlochiu, propast, i otvardnutje za toliko dugo vrime podnosio, oh uvrigena, propeta, jedina moja Dobroto? Judusi odsugena za*

u vik

Digitized by Google

u vik vika u pakao probaczio ; a menesi za toliko i toliko godinaa utopglienu u najstrahovitijm svetogardjim na pokoru çekao. Tolikesi drughe magne puno grisnicze, negosam ja, udigl usmartio ogito prid svetim Otarom, kadate dva, ili tri puta najvise primise u prigestegnu svetomu svetogardno; a mene grisniczu od sviju drughi grisni dusaa najgoru, i najopagiju, nesamosi u xivotu uzdarxao, i na pokoru çekao s' rukam razapetim; dali joS odvise s' çestim tvojim svetim nadahnutjima pohodio, za dase svidim, i obratim. Po privel.komu daru tvoga milosardja evosamse napokon svidila, i pokorila; plaçem, i plakachiu lipo do groba varhu strahovite ove moje propasti, i neharnosti. Ali oh propeto, i jedino moje Dobro! mogulise ufati, dasimi grije toliko strahovite oprostio? Za utiSiti ikoliko ovo smuchieno, i oxalostjeno moje sarcze, progovori, progovori jutros s' prislatkim glasom milosardja tvoga, Isuse moj primili, i obeseli, obeseli napokon smartne tughe moje...

Ali ako xeliS, DuSo karStjanska, odgovor çuti od veseglia, i spasegna, a ne od tughe, i od osugegna, za da joS obilatija i xestja xalost obage sarcze tvoje radi sviju proSasni svetogardjaa, promisli malo, koje strahovito zlo çini tkosegod prigeSchiva svetogardno; zlo strahovito radi svoje grisne nepodobnosti: zlo strahovito radi prigardnoga Boxjega potlaçegna.

Znasli dakle tkoga ikad primaS u tvoje grisno sarcze, DuSo xalosna? Primas u OStij posvechienoj jednoga jedinoga Boga tvoga, najplemenitijega, najizvarsitijega, i najvechiega od svi Kragliaa i Cesaraa ovoga svita, koji svi Bogu prilikovani, magnisu od jednoga czarva, od jednoga mrava,

od

od jednoga ptaſka. Sad zamisli, kako da ti ista dobro poznavaſ jednoga velikoga Gospodina, pribogata, prislavna, i priplemenita, kojemu klagnajuse svi ces ali kragli svita, i plaſegase, i pridgnim darchiu svi puczi, i narodi. Proczini odviſe, kako daga vidiſ uzviſena na pristogliu veliçanstva, gdi vas sja s' zlatom, i s' draghim kamegnem kako drugo Suncze. Ovi Gospodin ovliko velik, moguch, i slavan, znaſli ſtobi bio, kadbise prilikovao Isukarstu pravomu i xivomu Bogu i Çoviku sakrivenu u Oſtij prisvetoj? Joſbi neprikladnij bio ovi Gospodin prama Isusu prisvetomu, negobi bio jedan najpripuklij siroma prama istumaçenomu Gospodinu. Koju dakle, i koliko texku pogardu çiniſ, jadna Duſo, Isusu prisvetomu, kadga u griju primaſ u ono sarcze, koje radi griſnoga barloga ghgnusnije izodi od svake naismardglivie hale, i smetliſta? I Jakobi texka pogarda bila umarlomu onomu Gospodinu priatiga u neçistu i umeglianu kuchiu, kadbi u gnu on prichi imao za pokazati svoju gliubeznivost, pakbi usilovan bio zatvoriti oçi, i noos zatisnuti, za neviditi, i neçuti smrad i gardobe, kojibi taka kuchia bila puna; ſto ikad rechi moreſ od bitja tvoga priçemernoga, Duſo svetogardna, i sva usmargena od grijaa priopaki? Kakosi ikad smila Isusa Sina Boxjega toliko i toliko putaa pokopati u prismradnu grobniczu griſnoga tvoga sarcza?

Govori S. Bernardin, dabi bila mnogo magne zlo uçinila, da budeſ baczila Oſtiu svetu u jedan bunar pun smrada, i ghliba, u jednu grobniczu punu czarviju, i svaki drughi gardobaa, nego ſtosije priala u griſno tvoje sarcze mnogo viſe smardglivije i ghgnusnije od reçenoga bunara, i grobnicze. Ah pristrahovita potlaçegna Isusa Sina Boxjega! Govori S. Agustin, uçi S. Ivan Zlatousnik,

nik, dase nenahodi na svitu çegliade toliko nesvisno, kojebi sahranilo jednu haglinu, sasvim da staru, i razpadnutu, u jednu umeglianu i smradnu skrignu, jedan star postoo u jedan nugao pun ghliba i smetlista. Svak nastoji postaviti, i sahraniti u spremu çistu i podobnu svoju hodichiu; svak koraçajuchi kroz najdubgli ghlib, gleda gdi nogu stavglia, i postoo svoj od ghliba pazi i çuva; a ti nesvisna Duso svetogardna, brez ijedne opaze, koliko i koliko ikad putaa za magne darxalasi od jedne hagline, i od jednoga postola Isukarsta prisvetoga primajuchiga svetogardno u smardechie i otrovano tvoje sarcze.

Stochie ikad bit u sebi rekao ovi Gospodin Neba i zemglie, kadseje u toliko prinepodobnomu mistu nasao? kojuchie smartnu muku bit podnio, kolikoje od strane tvoje, o Duso grisna, oni Bogh, koji ima za svoje pribivaliste prilipo i prisjajno Nebo; oni Bogh, koji brez pristanka jest zdruxen od broja neizbrojenoga blaxeni Serafinaa, i ostali duhovaa Nebeski, videchise utopglien u dubinu grisnoga tvoga sarcza puna svakojaki vragovaa pakleni? Govori S. Bonaventura ovako: kako ikad, Duso svetogardna, smilasi k' onoj tarpezi Nebeskoj pristupiti, i Isukarsta u tvoje priotrovno sarcze priati, onoga Isukarsta, kojega samo krenuti u glavu svetu vas dartase S. Ivan Karstitegl; kojega priati u svoju kuchiu zvasese nedostojan jedan Stotinik; kod kojega blizu stati nesmidjase jedan Petar Apostoa; kojega neczignasese dostojna zaçeti u diviçanskoj priçistoj utrobi svojoj jedna divicza prislavna Maria? Ah! nemilostiviasi puno vise bila prama Isusu od istoga Jude izdajnika, Duso xalosna; jer kako govori mudri Salmerun, Juda Isusa samo izvagnskim naçinom prodade, i s' czelovom izdade; a tisiga smartno ujila za prisveto

gne-

gnegovo Sarcze toliko puta, kolikosiga svetogardno u tvoje opako sarcze priala. Zatoje Prorok rekao protiva svima svetogardniczima ovako: *Otvorise varhu mene usta svoja, kako lav, koji otima, i rexi.* Promisli zato sada vaulo dobro pristrahovitu tegochiu tvoga grija svetogardnoga, Duso tuxna i xalosna: vechije igliadu puta, nego da budes ti ista Isukarsta s' tvojim vlastitim rukama i biçi bilta, i s' tarnovom krunom okrunila, i s'çavli na krix prikovala, i svu neproczignenu karv gnegovu po zemgli prolila. Ovako uçi gori reçeni mudri Salmeran.

A neharnost tvoju prigardnu tko ikad more procziniti, jadna Duso svetogardna! Dase nage na svitu jedan kip, koji u svakoj obilnosti, dobro vidi, i poznaje, da sve sto ima, i uxiva, to ima i uxiva po pomgni, po trudu, i po blagodarnosti kojegagod izvarsitoga Gospodina; prama kojemu kolikobi ikad kip nadareni imaose vise haran pokazati, kadbise vidio od stroga Gospodina, vise i vise puta svisen s' visaka, i od smarti oslobogen? Stobi pak ikad svak na svitu rekao, kadbi razumio, da kip isti toliko sarçeno milovan, pomoxen, i çuvan, jest izdajnim naçinom naveo toliko velika svoga dobroçiniocza na jednu jamu, pak-ga on isti s' vlastitim svojim rukam nurio, gdi doçekavsiga toliki vukovi, medvidi, lavi, zmaji, i drughe prigliute zviri, izrazadiralibiga svega kolika xiva, i karvmu ispili? A ti nestrahoboxna Duso, nisilise bas ovako, i jos gore podnila s' Isusom tvojim pravim i jedinim Gospodinom, i dobroçinioczem priblaghim? Nisilise ti zaboravila, dateje on toliko i toliko putaa s' visalaa pakleni svisto, i martuu po griju oxivio s' milostju svojom svetom, nadarivsite s'dobrim i s' darovima uçisbrojenim? A ti jadna Duso, kakosimu

ikad

ikad na sve ovo odvratila? Izdajnosiga navela na [illegible] paklenu tvoga grišnoga sarcza, pak priavši u tvoja usta svetogardno, nurilasiga megiu vragove prinemile toliki, i toliki grijaa smartni, skojimasi iskala svaku najvechiu pogardu gnemu uçiniti, svaku najxestju muku gnemu zadati, doçimse jest zadarxao u grišnim tvojim parsima. Ah! sad, sadje vrime, da iz dubine skrušena sarcza tvoga uzlahneš, i s'karvavim suzama proplaçeš varhu priczarne tvoje neharnosti....

Promisli donapokon, xalosna Duso karstjanska, koju, i koliko veliku i texku stetu tisi uzrokovala sama sebi svetogardno priçeschiujuchise. Kako svaki kojise na spasegne priçeschiuje, stiçe snagu duhovnu, pokrieglegne, veseglie, i uznnaxagne milosti Boxje; tako nisili ti jurve kusala, xalosna Duso, da stosigod vise krat priçestilase svetogardno, tosi nestrichnije ostala slaba, iznemoxena, priuzeta od brezredni grišni pohlepaa, i u griju otvardnuta? Svidoçi S. Pismo, da jos u staromu Zakonu akobise tko usudio u griju blagovati mesa posvetilišta prikazana Bogu, imaobi smartju umriti. Meso posvetilišta nebiaše tada drugo, nego meso jagnczа, ili brava, ili teleta; i sasvim tjzim blagovagne izhodiaše smartno svakomu onomu, koji u griju okusaše meso isto posvetilišta: a koju, i koliko ikad texiju stetu ti uçini sama sebi, Duso svetogardna, kada smide blagovati tilo Isusovo, i piti karv gnegovu u svetomu Priçestegnu, buduchi ti utopgliena u neizbrojeno mnoxtvo najgardnij, i najopaçij grijaa smartni? Nije, ne, ovo tvoje svetogardje ostalim prilicno; jer ako more ufatise kojegod milosardje dachie dostighnuti jedna grišna Dusa za druga svetogardja; strašitseje mnogo, da tkosegod priçeschiuje sveroga dno, gnega nestighne vech nikad vise mi-

losar-

Digitized by Google

losardje Boxje, buduchi da i Euangeglie sveto ovu istinu potvargiva; jer udigl bi izbaçen u tmine izvagnske, tojest u muke paklene tkose naſao jest na zlamenitomu Piru Euangeoskomu, i sidnuo biaſe za tarpezu, brez daje imao na sebi pirnu haglinu. Ovi dogagiaj jest xiva prilika oni, koji pristupaju k' tarpezi Angeoskoj s' duſom ubarglianom od grija smartnoga: koje iztiragne u tmine izvagnske neſtijese dase dogodi krivczima drughi zlochiaa i opaçinaa, kako razmiſglia S. Bernardin.

Za ovu strahovitu ſtetu joſ boglie doseghnuti, posluſaj, Duſo xalosna, joſ ſto govori Apoſtoa Pava S. On dakle bistro izgovara, da tkosegod svetogardno priçeſchiuje, osugegne sebi blaguje, i pije; tojest: razumio jest rechi S. Apoſtoa, da kako jizbina tilesna ckrichiese u bitje onoga, koji gnu blaguje; tako pò isti naçin dase dogagia nesrichno onoj Duſi, kojase u griju priçeſchiuje: i kako nije viſe moguchie odvarchi jizbinu ni odilitije od onega, kojije gnu blagovao; tako brez velikoga, raçe priveliкoga i osobitoga milosardja Boxjega nechie utechi od osugegna viçgnega ona Duſa, kojase jest usudila svetogardno priçestiti. Stoti dakle sad ostaje uçiniti, Duſo svetogardna? Jedali posve izgubiti ufagne u priveliko milosardje Boxje? Ali pria negote uvixbam ſto joſ imadeſ uçiniti za tvoje spasegne posluſaj dogagiaj slidechi. Jedan kip, kojega varstu, i bitje neprigodnoje ovde sada imenovati, nahodechise u xivgliegnu izvarsnosti, i svetigne, vas-se toliko propasno izopaçi, da posli mnoghi zlochiaa, i opaçinaa uçigneni, zaglavi tegochiu grijaa svoji s' najtexjim od svi ostali. Usudise jednom priçestiti svetogardno: i skrovito posli priçeſtegna izvadivſi iz svoji ustaa S. Oſtiu, zamotaje u jedan ruçnik; zatim

vra-

vratirſise u kuchiu; zatvorise u svoju loxniczu, i [illegible]ivſi po tleu S. Oſtiu, poçeje s' nogam pro[illegible]ti, i gaziti, hotiuchi na niki naçin u niſto istoga xivoga Isukarsta okrenuti. Ali oh kolikoje çudnovato u svomu ustarpgliegnu priveliko milosardje Boxje! Namisto najxestji osvetaa Neba i zemglie, i joſ svega stvora, ſtose dogodi? Ukazase svetogardnomu pomamgnenomu kipu Isus pridobri u priliczi malahnoga ditichia, vas izgazen i nagargen; i s'oçiczam punim suzaa; tuxno ujedno i milo poghledajuchiga, poçemu ovako govoriti: *A ſtosamti ikad uçinio, dasime hotio ovako nemilo jutros navlastito pogarditi?* Tada kip svetogardni zaçugen, pripadnut, i ragnen u sarczu od najxestjega skrûſegna, zgrozise sam u sebi, zaplaka gorko, pade prid noxicze Ditichia Isusa prisvetoga; i poçimajuchimuji garliti, i gliubiti, odgovori jeczajuchi, i uzdiſuchi ovako: *Isuse moj! Boxe moj! Dobro moje neizmirno! Evo ſtosimi uçinio. Odvechsime gliubio; odvechsime s' milostima tvojim nadario; odvechsi samnom ustarpgliv bio: a ja smido Tebe ovliko strahovito pogarditi. Sadse kajem i bolim od svega sarcza, i plakatichiu doçim budem xiviti moju slipost, i moju propast strahovitu. Igem, da izrigam udigl na svetoj Ispovidi sve mnoxtvo pritexki i prisramotni moji grijaa.* I ovako govorechi kip pokorni, izçeznu iz prid oçiu gnegovi Ditich prisveti; ali nikadse nemôxe odczipiti od pameti, i sarcza gnegova.

Duſo karſtjanska odkupgliena, jati obitam od strane Isusove, dachieſ i ti isto milosarge nachi kod Isusa, akose s' Isusom podneseſ, kakose podni kip gori spomenuti. A neçujeſli poçem, ſtoti sad s' muklim glasom dobrote, i milosardja svoga ſapglie na uſima tvoga sarcza? Evo ſtoti govori:

A je-

A jeda poçem neznaſ, odkupgliena Duſo, kolikome puno zapada tvoje vikovito spasegne? Poghledaj ovu moju glavu svu zate s' targnem prioſtrim probodenu: poghledaj ove moje ruke, i noghe s' çavlima raskinute, i proſupgliene i poghledaj ovi moj bok, ovo moje sarcze s' uliczom provaglieno, i probodeno; poghledaj xile izprikidivane, kosti razglavgliene, tilo moje sve izragneno, i iskarvaglieno. Pogarde, psosti, zauſnicze, ſake, konopi, verughe, pgliuvotine, porugagna, xedja, targagne smartno biſe czina tvoga odkupgliegna. Svesam ovo podnio, i prigorio zate, iſtom dabite odkupio, i s' milostju mojom oxivio. I sva ova jeda nechie tebi udahnuti sarçenost pokornu, za da k' meni prigeſ, dase samnom po svetoj Ispovidi pomiriſ, dame od sada milo gliubiſ? A zaſtobi ikad ja podnio bio tolike muke, i prolio svu karv moju zate, kad nebi ti imao uxivati plod moje smarti?

A ti, Duſo pokorna odkupgliena, ſto sad Isusu tvomu odgovaraſ? *Sagriſilasam, sagriſila, odvech jest istina, Isuse moj; pitamti proſtegne, i odluçivam koliko pria mochi budem, czilovito i sveto ispoviditise. Tisime odkupio; Tisimi dao xivot; Time hochieſ spasenu. Zato u Te postavgliam sve moje ufagne, Isuse moj; i vapitichiu doçim budem xiviti, sveger ovako:* Isuse moj! Isusmi budi, i spasime.

A M E N.

Digitized by Google

Digitized by Google

J3453

Digitized by Google